

Sygn. akt VI Ga 207/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Michalina Sanecka

Protokolant: st. sekr. sądowy Halina Ramska

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2013 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: A. D.

przeciwko : K. N.

o zapłatę

po rozpoznaniu apelacji powoda od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt

V GC 177/13 upr

oddala apelację.

Sygn. akt VI Ga 207/13

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 20 września 2013 r.

sporządzone w trybie art. 505¹³ kpc.

Wyrokiem zaocznym z dnia 13 czerwca 2013 r., V Gc 177/13 upr w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu uproszczonym z powództwa A. D. prowadzącej działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą (...) A. D., K. Ł. w R. o zapłatę od pozwanego K. N. na swoją rzecz kwoty 1.808,92 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania Sąd Rejonowy w Rzeszowie, Wydział V Gospodarczy oddalił powództwo w całości.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy ustalił, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pozwany K. N. zakupił od powódki A. D. oraz jej współnika K. Ł. prowadzących działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej (...) s. c. w R. towar o łącznej wartości 1.809,92 zł. Pomimo upływu terminu płatności określonego w fakturach i wezwania do zapłaty, pozwany nie uiszczył należności.

Sąd wskazał, że podstawą prawną roszczenia strony powodowej są przepisy dotyczące umowy sprzedaży. Wyrok zaoczny został wydany na podstawie art. 339 § 1 i 2 kpc wobec faktu iż pozwany nie stawiał się na termin rozprawy, pomimo prawidłowego zawiadomienia, jak również nie zajął żadnego stanowiska w przedmiocie żądań pozwu. Sąd wskazał, że jeżeli nie ma uzasadnionych wątpliwości, zobligowany jest do uznania podanej przez powoda podstawy faktycznej (tj. twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych) za zgodną z prawdą bez przeprowadzania

postępowania dowodowego. Niezależnie od ustalenia podstawy faktycznej, sąd zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy żądanie pozwu jest zasadne w świetle norm prawa materialnego.

Sąd wskazał dalej, powołując się na stanowisko judykatury, że wspólnik spółki cywilnej nie jest legitymowany do dochodzenia wierzytelności wchodzącej w skład majątku wspólnego wspólników spółki cywilnej. Zgodnie z treścią art. 72 § 1 pkt 1 i § 2 kpc, w przedmiotowej sytuacji zachodzi współuczestnictwo materialne konieczne, wynikające z faktu iż dochodzona własność ma charakter współwłasności łącznej, przez co powód nie ma legitymacji czynnej do samodzielnego dochodzenia wierzytelności należnych spółce. W przedmiotowej sprawie występuje jedynie łączna legitymacja czynna wspólników spółki, wymagająca ich łącznego udziału w sprawie po stronie powodów, w ramach współuczestnictwa materialnego koniecznego. O takim charakterze współuczestnictwa świadczy wspólność praw i obowiązków wynikających ze współwłasności łącznej, wymagająca ich łącznego występowania w sprawie wszystkich uprawnionych podmiotów. Spółka cywilna nie posiada osobowości prawnej, jak również zdolności sądowej, jest stosunkiem zobowiązaniowym łączącym wspólników, który powstał dla osiągnięcia określonego celu gospodarczego. Wspólność łączna oznacza niepodzielność majątku oraz brak określenia wysokości udziałów przysługujących poszczególnym wspólnikom. Każdy z nich jest współwłaścicielem udziałów przysługujących poszczególnym wspólnikom; każdy z nich jest współwłaścicielem majątku jako całości oraz każdej rzeczy i prawa wchodzących w jego skład

Sąd oddalił powództwo w całości mając na uwadze, że w chwili wniesienia pozwu spółka cywilna trwała oraz, że pozew został wniesiony przez tylko jednego ze wspólników.

Powyższy wyrok zaskarżyła w całości apelacją powódka zarzucając naruszenie art. 865 § 1 i 2 kc przez jego błędną wykładnię oraz brak zastosowania art. 195 § 1 kpc, wnosząc o zasądzenie kosztów postępowania.

Powódka podniosła uprawnienie jednego wspólnika do samodzielnego dochodzenia zapłaty na rzecz wszystkich wspólników, działając na rzecz spółki, w szczególności w razie gdy kwota jest niewielka i sprawa objęta jest zwykłym zarządem, powołując się przy tym na umowę spółki oraz pełnomocnictwo udzielone przez drugiego ze wspólników.

Dalej podniosła, że jeśli w sprawie występuje uczestnictwo konieczne, to Sąd winien zastosować art. 195 kpc i wezwać do oznaczenia po stronie powodowej osób nie biorących udziału w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i wyciągnął z niego wnioski logicznie uzasadnione. Dlatego też ustalenia Sądu Rejonowego, Sąd Okręgowy przyjął za własne.

Niezasadnym był zarzut naruszenia art. 865 § 1 i 2 kc zmierzający do wykazania legitymacji procesowej powoda.

W przepisach dotyczących spółki cywilnej nie ma postanowień upoważniających poszczególnych wspólników do samodzielnego dochodzenia "praw przysługujących spółce". Przepisem takim nie jest art. 866 k.c., upoważniający wspólnika do reprezentowania wszystkich wspólników. Nie ma również zastosowania art. 209 i 366 kc /por.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2011 r. III CZP 130/10 /. Konsekwentnie przepisem takim nie będzie także art. 865 kc regulujący kwestię uprawnienia do prowadzenia spraw spółki.

Po stronie powodowej zachodziło współuczestnictwo konieczne o którym mowa w art. 72 § 2 kpc t.j. jeżeli przeciwko kilku osobom sprawa może toczyć się tylko łącznie. Stanowi ono odmianę współuczestnictwa materialnego uregulowanego w art. 72 § 1 pkt 1 kpc zgodnie z którym kilka osób może w jednej sprawie występować w roli powodów lub pozwanych, jeżeli przedmiot sporu stanowią prawa lub obowiązki im wspólne lub oparte na tej samej podstawie faktycznej i prawnej (współuczestnictwo materialne).

Konieczność współwystępowania w sporze kilku podmiotów po stronie powodowej lub pozwanej występuje wtedy, gdy normy prawnomaterialne legitymują ich tylko do wspólnego dochodzenia roszczeń lub łącznej obrony swoich praw po stronie pozwanej. Brak któregośkolwiek ze współuczestników koniecznych stanowi więc brak legitymacji procesowej łącznej.

Konsekwencją braku podmiotowości spółki cywilnej jest m.in. to że stroną sporu sądowego nie jest spółka, ale wszyscy jej wspólnicy /Komentarz do art. 86o kc , A. Kidyba , Lex Omega/.

W sprawie z powództwem wystąpił wspólnik spółki cywilnej domagając się zasądzenia na swoją rzecz wierzytelności wchodzącej w skład majątku objętego wspólnością majątkową wspólników spółki. Tymczasem majątek wspólny wspólników spółki cywilnej jest to inaczej mienie, w którego skład wchodzi prawa majątkowe, przysługujące niepodzielnie wszystkim wspólnikom. Udziały wspólników w majątku wspólnym nie są oznaczone ułamkiem ani w inny sposób, każdy ze wspólników jest tak samo uprawniony zarówno do całego majątku, jak i do poszczególnych jego składników.

Sąd Najwyższy w powołanej uchwale z dnia 9 lutego 2011 r. III CZP 130/10 wyraził pogląd, który podziela Sąd orzekający w sprawie, że zauważalna różnica między materialnoprawnym podłożem aktywów i pasywów spółki cywilnej wpływa również na pozycję procesową wspólników w postępowaniu sądowym i rozstrzygnął na tym tle, że istniejące między wspólnikami spółki cywilnej współuczestnictwo materialne, wynikające ze wspólnych praw i obowiązków (art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c.), ma również charakter współuczestnictwa koniecznego po stronie czynnej (art. 72 § 2 k.p.c.).

Ten rodzaj współuczestnictwa procesowego występuje, w zakresie dochodzenia wierzytelności wchodzącej w skład majątku wspólnego wspólników spółki cywilnej, w okresie obowiązywania umowy spółki cywilnej. W tym okresie występuje jednakowa sytuacja prawna tych osób z uwagi na treść żądania i potrzebę rozciągnięcia na nich skutecznej ochrony prawnej /Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 września 2011 r. I ACa 452/11/.

Wspólność majątku jest konsekwencją zawarcia umowy spółki cywilnej. Status strony umowy spółki implikuje status współuprawnionego do majątku wspólnego. Żądanie zaś zasądzenia objętej wspólnością wierzytelności na swoją rzecz, byłoby ukierunkowane na powiększenie majątku odrębnego wspólnika. Samodzielną legitymację do dochodzenia na własną rzecz przypadającej mu części wierzytelności wspólnik spółki cywilnej uzyskuje dopiero po jej rozwiązaniu.

Przed rozwiązaniem spółki wspólnik może dochodzić wierzytelności objętej majątkiem wspólnym tylko na rzecz wszystkich wspólników. Sposób reprezentacji spółki cywilnej przez wspólnika, unormowany w art. 865 i 866 k.c. dotyczy reprezentacji wspólników mających łączną legitymację procesową. Prawo do reprezentacji nie legitymuje wspólnika do działania we własnym imieniu i na własną rzecz. Wbrew twierdzeniom apelacji, treść żądania i uzasadnienia pozwu nie potwierdza tezy, że powód domagał się w nim zasądzenia należności na rzecz obu wspólników prowadzących działalność w ramach spółki cywilnej, działając w procesie, na jakiegokolwiek podstawie, także w imieniu i na rzecz drugiego z nich.

W sprawie jako powód wskazany został tylko jeden ze wspólników. Powyższego nie zmienia przedłożenie z apelacją pełnomocnictwa procesowego udzielonego radcy prawnemu przez drugiego ze wspólników, który przez to nie stał się stroną procesu.

W postępowaniu uproszczonym niedopuszczalna była zmiana podmiotowa po stronie powoda także w oparciu o art. 195 kpc, którego zarzut naruszenia był niezasadnym.

Sąd miał na uwadze, że jeśli po stronie powodowej nie występują wszyscy współuczestnicy konieczni, Sąd stwierdza brak legitymacji procesowej łącznej i wzywa powoda do wskazania nie występujących w sprawie uczestników /art. 195 kpc/.

Przedmiotowa sprawa była jednak rozpoznawana w postępowaniu odrębnym - uproszczonym wg przepisów art. 505¹ i n kpc. Stosownie zaś do art. 505⁴ § 1 kpc w postępowaniu uproszczonym przepisów art. 194-196 i art. 198 kpc nie stosuje się.

Tym samym w sprawie nie znajdzie zastosowania przepis art. 195 kpc dopuszczający zmiany podmiotowe w procesie. Powyższa regulacja jest konsekwencją uproszczenia i przyspieszenia rozpoznawania spraw w postępowaniu uproszczonym. Jej celem jest ustabilizowanie już na samym początku postępowania zakresu sprawy i skupienia się na wyjaśnianiu konkretnego roszczenia pomiędzy konkretnymi podmiotami.

Ostatecznie współuczestnictwo konieczne obu wspólników spółki cywilnej po stronie powodowej, skutkowało wobec braku pełnej legitymacji procesowej oddaleniem powództwa.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił apelację jako niezasadną na podstawie art. 385 kpc.